

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ У 2015–2018 РР.

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України

вул. Лютеранська, 28а, офіс 1

01024, м. Київ, Україна

тел. +38 044 290 47 37

info@feao.org.ua

www.feao.org.ua

www.facebook.com/feao.vru/

У публікації проаналізовано основні показники виконання бюджету Пенсійного фонду України в 2015–2018 рр., а також структуру дохідної та видаткової частин бюджету. Досліджено коригування, які було внесено до бюджету ПФУ протягом 2018 року. Визначено рівень заборгованості з платежів до ПФУ. Також проаналізовано поточну діяльність ПФУ, а саме виконання його основної функції – забезпечення пенсійними виплатами.

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України створено в межах проекту, що імплементується консорціумом партнерів, адмініструється Вестмінстерською фундацією за демократію (WFD) та фінансується програмою «Підтримка реформи управління державними фінансами» Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) за дорученням Федерального Міністерства економічної співпраці та розвитку Німеччини (BMZ) та Міністерства Великої Британії з питань міжнародного розвитку (DfID).

Завдання Офісу полягає в посиленні ефективності та якості економічного й фінансового законодавства, яке розробляє й ухвалює Верховна Рада України, та підвищенні рівня використання наявної в Україні фінансової інформації для здійснення ефективного нагляду за діяльністю уряду.

Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук тексту необхідно отримати на пряму від власників прав.

Підготували: к. е. н., доцент Алла Іващенко.

За заг. редакцією Віктора Мазярчука.

Думки, висловлені в матеріалах авторів, необов'язково відображають точку зору ОФЕА, його працівників або представників наглядової ради.

Автори не є співробітниками, не консультують, не володіють акціями та не отримують фінансування від жодної компанії чи організації, яка мала б користь від цього матеріалу, а також жодним чином з ними не пов'язані.

© Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. АНАЛІЗ БЮДЖЕТУ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ У 2018 РОЦІ	5
2. АНАЛІЗ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ У 2015–2018 РР.	8
2.1. Структура доходів ПФУ в 2015–2018 рр.	8
2.2. Структура видатків ПФУ в 2015–2018 рр.	9
3. ЗАБОРГОВАНІСТЬ З ПЛАТЕЖІВ ДО ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ	11
4. АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕНСІЙНИМИ ВИПЛАТАМИ В 2015–2018 РР.	14

ВСТУП

У дослідженні проаналізовано діяльність Пенсійного фонду України (далі – ПФУ), зокрема бюджет ПФУ, заборгованість з платежів та забезпечення пенсійними виплатами.

Кабінет Міністрів України (далі – КМУ) двічі за 2018 рік (у серпні та грудні) вніс коригування до бюджету ПФУ. Основні зміни стосувалися як дохідної (рівня ЄСВ, надходжень з Державного бюджету України (далі – ДБУ), так і видаткової частин бюджету (видатків на пенсійне забезпечення за рахунок власних коштів ПФУ та за рахунок ДБУ). Ці зміни проаналізовані в розділі 1 цього дослідження.

Проведено порівняльний аналіз бюджетів ПФУ в 2015–2018 рр., зокрема структури видаткової та дохідної частин. У 2018 році зафіксовано найвищий рівень видатків за весь досліджуваний період та найбільше перевищення видатків над доходами (див. розділ 2).

У 2015–2018 рр. спостерігається подальше зростання загальної заборгованості з платежів до ПФУ (за двома типами платежів – заборгованість зі сплати ЄСВ та заборгованість з відшкодування пільгових пенсій). Причому темпи росту заборгованості у 2018 році порівняно з темпами росту попередніх років значно збільшилися.

Проаналізовано розмір середньої пенсійної виплати та виявлено, що найбільше зростання було характерне для 2017 року після осучаснення пенсій – на 651 грн, або 36% (див. розділ 4).

Детальніше в розділах 1-4.

1. АНАЛІЗ БЮДЖЕТУ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ У 2018 РОЦІ

Бюджет ПФУ на 2018 рік було затверджено Постановою КМУ від 11 січня 2018 року №8¹, але впродовж року було внесено низку змін, а саме:

- ухвалено Постанову КМУ від 22 серпня 2018 року №649², у результаті якої змінено рівень доходності на основі коректування власних доходів на пенсійне забезпечення військовослужбовців суми ЄСВ та погашення заборгованості з пенсійних виплат за рішеннями суду та рівень видатків за рахунок коштів ДБУ на фінансове забезпечення виплати пенсій та погашення заборгованості з пенсійних виплат за рішеннями суду, а також залишок власних коштів на кінець року;
- ухвалено Постанову КМУ від 27 грудня 2018 року №1125³, за якою в бюджеті змінено позиції залишок власних коштів на початок року, а також у доходній частині: коректування суми ЄСВ, коштів ДБУ на фінансове забезпечення виплати пенсій, на пенсійне забезпечення військовослужбовців, у видатковій частині: коректування видатків на пенсійне забезпечення, фінансування адміністративних витрат, на оплату послуг з виплати та доставки пенсій. Окрім того, збільшено залишок власних коштів на кінець року.

Детальніше вказані зміни до бюджету ПФУ розглянуто в табл. 1-2. Неврахування підвищення пенсій військовослужбовцям стало основною причиною затримки пенсій у липні 2018 року та виникнення значних касових розривів, пов'язаних з виплатою пенсій (див. дослідження ОФЕА «Аналіз несвоєчасності виплати пенсій у липні 2018 року»⁴).

Таблиця 1

Зміни доходної та видаткової частин бюджету ПФУ в 2018 році, млрд грн

Стаття бюджету	Постанова КМУ від 11.01.2018 №8	Зміни в Постанові КМУ від 22.08.2018 №649	Зміни у Постанові КМУ від 27.12.2018 №1125	Фактично
Доходи (без залишку власних коштів на початок)	352,8	352,8	357,0	352,2
Залишок власних коштів на початок року	0,9	0,9	1,8	1,8
Видатки	345,8	352,9	358,7	358,6
Залишок власних коштів на кінець року	7,8	0,7	0,1	0,1
Позика для покриття тимчасових касових розривів, пов'язаних з виплатою пенсій				4,8

Джерело: сформовано на основі звіту ПФУ⁵.

¹ Постанова КМУ «Про затвердження бюджету Пенсійного фонду України на 2018 рік» від 11 січня 2018 року №8. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8-2018-%D0%BF>.

² Постанова КМУ «Питання погашення заборгованості з пенсійних виплат за рішеннями суду» від 22 серпня 2018 року №649. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2018-%D0%BF>.

³ Постанова КМУ «Про внесення змін до бюджету Пенсійного фонду України на 2018 рік» від 27 грудня 2018 року №1125. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1125-2018-%D0%BF>.

⁴ ОФЕА. Аналіз несвоєчасності виплати пенсій у липні 2018 року. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://feao.org.ua/products/untimely-pensions-07-18/>.

⁵ Звіт про роботу та виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2018 році. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://bit.ly/2v6nwkT>.

Відповідно до даних табл. 1 у зв'язку з ухваленими постановами про зміни бюджету ПФУ відбулися такі зміни в доходах та видатках:

- Постанова КМУ від 22.08.2018 року №649 порівняно з ухваленим бюджетом від 11.01.2018 року збільшила видатки на 7,1 млрд грн та зменшила залишок власних коштів на кінець року на таку ж суму;
- Постанова КМУ від 27.12.2018 року №1125 порівняно з ухваленим бюджетом від 22.08.2018 року збільшила доходи на 4,2 млрд грн, залишок власних коштів на початок року на 0,9 млрд грн, видатки на 5,8 млрд грн та зменшила залишок власних коштів на кінець року на 0,6 млрд грн;
- фактично порівняно із затвердженим бюджетом із змінами було недоотримано доходів на 4,8 млрд грн, залишок власних коштів на початок року зменшився до 0, а видаткову частину порівняно із запланованою було скорочено на 0,1 млрд грн.

Дані табл. 1 також демонструють перевищення видаткової частини над дохідною на 6,4 млрд грн, при врахуванні залишку власних коштів на початок року перевищення становило 4,7 млрд грн, яке було перекрито за рахунок зовнішньої позики для покриття тимчасових касових розривів, пов'язаних із виплатою пенсій, на рівні 4,8 млрд грн, що і дозволило зберегти залишок власних коштів на кінець року на запланованому рівні 0,1 млрд грн.

Більш детально постатейна зміна в доходах та видатках бюджету ПФУ розглянута в табл. 2.

Таблиця 2

Основні зміни в статтях доходної та видаткової частин бюджету ПФУ в 2018 році

млрд грн

Стаття бюджету	Постанова КМУ від 11.01.2018 №8	Зміни в Постанові КМУ від 22.08.2018 №649	Зміни в Постанові КМУ від 27.12.2018 № 1125	Фактично
Дохідна частина				
сума єдиного внеску, розподілена на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування	208,3	208,3	201,7	196,9
кошти Державного бюджету на пенсійне забезпечення військовослужбовців, виплату пенсій, надбавок і підвищень, призначених за різними пенсійними програмами, покриття дефіциту коштів Пенсійного фонду України	118,8	118,7	129,5	131,6
кошти Державного бюджету на погашення заборгованостей з пенсійних виплат за рішенням суду	0	0,05	0,5	0,01
Видаткова частина, видатки на:				

пенсійне забезпечення осіб відповідно до ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»	231,4	231,4	237,2	244,7
за рахунок коштів Державного бюджету України на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами з урахуванням витрат, пов'язаних з виплатою та доставкою пенсійних виплат	97,4	104,5	104,5	99,4

Джерело: сформовано на основі звіту ПФУ⁶.

На основі даних табл. 2 можна сказати, що значний вплив на зміну рівня доходності ПФУ мало зменшення запланованої суми надходжень ЄСВ згідно з Постановою КМУ від 27.12.2018 року №1125 на 6,5 млрд грн та фактичне його недоотримання за підсумками 2018 року ще на 4,9 млрд грн. Також було збільшено статтю «Кошти Державного бюджету на пенсійне забезпечення військовослужбовців, виплату пенсій, надбавок і підвищень, призначених за різними пенсійними програмами, покриття дефіциту коштів Пенсійного фонду України» на майже 11 млрд грн у бюджеті, ухваленому відповідно до Постанови КМУ від 27.12.2018 року №1125, при цьому фактично від ДБУ було отримано на 2 млрд грн більше.

Передбачене Постановою КМУ від 27.12.2018 року №1125 отримання коштів ДБУ на погашення заборгованостей з пенсійних виплат за рішенням суду на рівні 0,5 млрд було фактично виконано на 1,3%, тобто недоотримано коштів на 0,49 млрд грн порівняно із затвердженим бюджетом зі змінами.

Щодо видатків, то змінами в бюджеті ПФУ, передбаченими Постановою КМУ від 27.12.2018 року №1125, було збільшено статтю видатків на пенсійне забезпечення на 5,7 млрд грн, а фактично ця стаття видатків перевищила затверджений бюджетом зі змінами запланований показник ще на 7,5 млрд грн.

Видатки за рахунок коштів ДБУ на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій відповідно до Постанови КМУ від 22.08.2018 року №649 збільшилися на 7,1 млрд грн, а за підсумками 2018 року фактично зменшилися на 5 млрд грн.

У другому розділі цього дослідження проведено порівняльний аналіз доходів та витрат ПФУ у 2015–2018 рр.

⁶ Звіт про роботу та виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2018 році. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://bit.ly/2v6nwkT>.

2. АНАЛІЗ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ У 2015–2018 РР.

У 2015 та 2018 рр. видатки бюджету ПФУ перевищували доходи, а в 2016–2017 рр., навпаки, доходи перевищували видатки. Порівняльний аналіз доходів та видатків бюджету ПФУ за 2015–2018 рр. представлено на рис. 1.

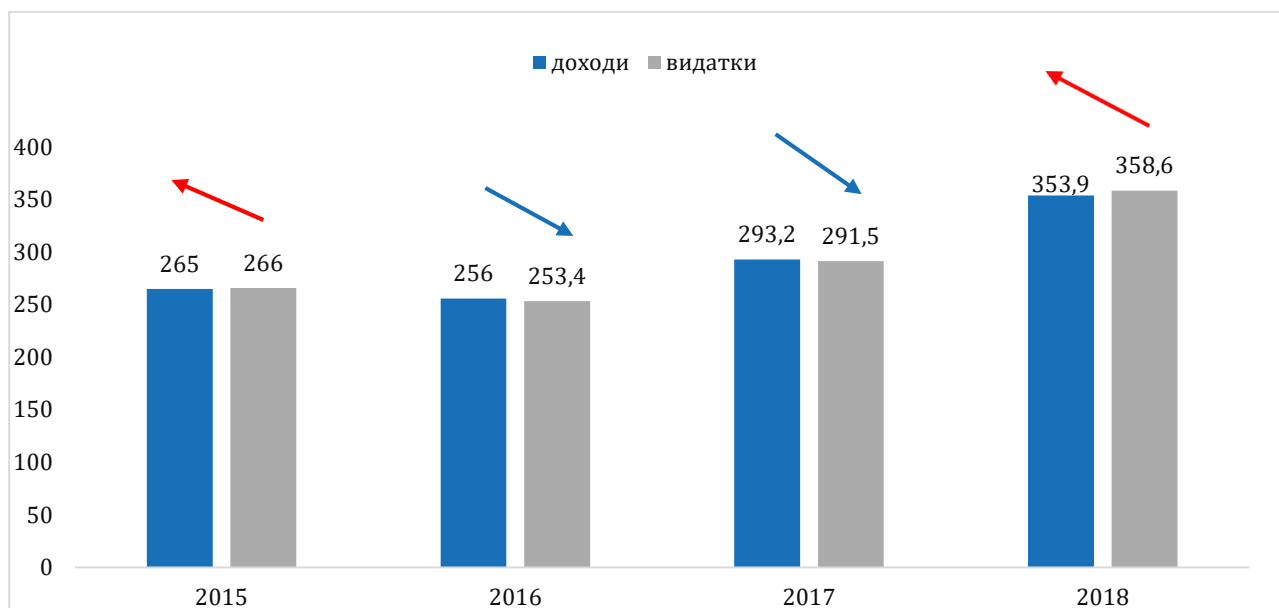

Рис. 1. Доходи та видатки ПФУ, млрд грн

Джерело: сформовано на основі звітів ПФУ⁷.

На рис. 1 помітно, що в 2015 та 2018 рр. видатки перевищували доходи на 1 та 4,7 млрд грн відповідно. Для 2016 та 2017 рр. характерне перевищення доходів над видатками – на 2,6 та 1,7 млрд грн для кожного з років.

У 2016 році порівняно з попереднім роком доходи ПФУ зменшилися на 9 млрд грн, або 4%, у 2017 році збільшилися на 37,2 млрд грн, або 14,5%, у 2018 році збільшилися на майже 61 млрд, або 21%. Для видаткової частини бюджету ПФУ характерні аналогічні тенденції.

2.1. Структура доходів ПФУ в 2015–2018 рр.

Основну питому вагу в доходах ПФУ займають надходження від ЄСВ, розподіленого на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, та коштів ДБУ, частка яких у 2018 році в

⁷ Звіт про роботу та виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2018 році. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://bit.ly/2v6nwkT>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2016 році від 31 березня 2017 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/peredmovta-ta-zmist-do-zvitu-pro-robotu/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2017 році, бюджет, пріоритети діяльності та План роботи Фонду на 2018 рік від 3 березня 2018 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/potochni-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukrayiny-u-2017-rotsi-byudzhet-priorytety-diyalnosti-ta-plan-roboty-fondu-na-2018-rik/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2015 році та План роботи Пенсійного фонду України на 2016 рік від 2 лютого 2017 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukra/>.

загальних доходах ПФУ становила 55,6 та 42,4% відповідно. На рис. 2 показано структуру доходів ПФУ в 2015–2018 рр.

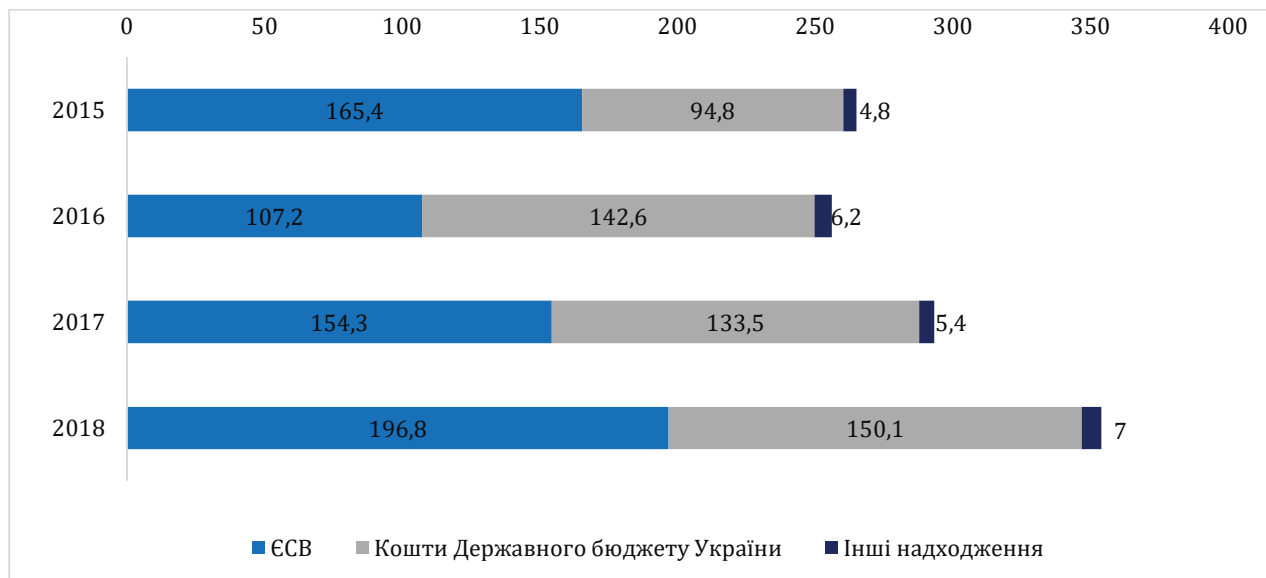

Рис. 2. Структура доходів ПФУ в 2015–2018 рр., млрд грн

Джерело: сформовано на основі звітів ПФУ⁸.

На рис. 2 помітно, що в 2015–2017 рр. спостерігалася аналогічна з 2018 роком тенденція: у загальних доходах в середньому 53% становлять надходження ЄСВ, близько 45% – кошти ДБУ та 2% – інші надходження.

У 2016 році надходження від ЄСВ порівняно з аналогічним показником попереднього року зменшилися на 58,2 млрд грн, при цьому кошти з ДБУ збільшилися на майже 48 млрд грн. У 2017 році порівняно з 2016 роком надходження від ЄСВ збільшилися на 47 млрд грн, фінансування з ДБУ зменшилося на 9 млрд грн. У 2018 році збільшилося як надходження від ЄСВ на 42,5 млрд грн, так і фінансування з ДБУ на 16,6 млрд грн.

2.2. Структура видатків ПФУ в 2015–2018 рр.

Аналіз видаткової частини бюджету ПФУ показав, що за останні чотири роки найвищий рівень видатків був характерний для 2018 року. Абсолютне зростання видаткової частини в 2018 році

⁸ Звіт про роботу та виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2018 році. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://bit.ly/2v6nwkT>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2016 році від 31 березня 2017 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/peredmov-ta-zmist-do-zvitu-pro-robotu/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2017 році, бюджет, пріоритети діяльності та План роботи Фонду на 2018 рік від 3 березня 2018 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/potochni-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukrayiny-u-2017-rotsi-byudzhet-priorytety-diyalnosti-ta-plan-roboty-fondu-na-2018-rik/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2015 році та План роботи Пенсійного фонду України на 2016 рік від 2 лютого 2017 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukra/>.

порівняно з аналогічним показником 2017 року становить 67,1 млрд грн, що пов'язано зі зростанням видатків на пенсійні виплати на 23% та адміністративних видатків на близько 26%. Основну частку у видатках ПФУ становлять видатки на пенсійні виплати – у середньому 98% за проаналізований період 2015–2018 рр. (рис. 3).

Рис. 3. Структура видатків ПФУ в 2015–2018 рр., млрд грн

Джерело: сформовано на основі звітів ПФУ⁹.

Для видатків на пенсійні виплати характерні такі зміни: у 2016 році порівняно з показником попереднього року зменшення на 12,2 млрд грн, або 5%, а у 2017 та 2018 рр. збільшення на 36,8 та 66 млрд грн відповідно, або 15 та 23%.

Щодо адміністративних витрат, то зміни порівняно з попереднім роком відбулися в 2017 та 2018 рр. – вони зросли на 1,1 та 1 млрд грн відповідно, або 45 та 26%.

Також окремо виділяються видатки на оплату послуг поштових підприємств з виплати та доставки пенсій, які мають незначну питому вагу (близько 0,5%) та майже не змінювалися протягом 2015–2018 рр.

Рівень заборгованості з платежів до ПФУ розглянуто в розділі 3.

⁹ Звіт про роботу та виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2018 році. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://bit.ly/2v6nwkT>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2016 році від 31 березня 2017 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/peredmova-ta-zmist-do-zvitu-pro-robotu/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2017 році, бюджет, пріоритети діяльності та План роботи Фонду на 2018 рік від 3 березня 2018 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/potochni-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukrayiny-u-2017-rotsi-byudzhet-priorytety-diyalnosti-ta-plan-roboty-fondu-na-2018-rik/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2015 році та План роботи Пенсійного фонду України на 2016 рік від 2 лютого 2017 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukra/>.

3. ЗАБОРГОВАНІСТЬ З ПЛАТЕЖІВ ДО ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Протягом аналізованого періоду 2015–2018 рр. заборгованість з платежів до ПФУ переважно зростає за двома основними типами платежів:

- заборгованість зі сплати ЄСВ;
- заборгованість з відшкодування пільгових пенсій.

Загальне зростання заборгованості з платежів до ПФУ в 2015–2018 рр. зображено на рис. 4.

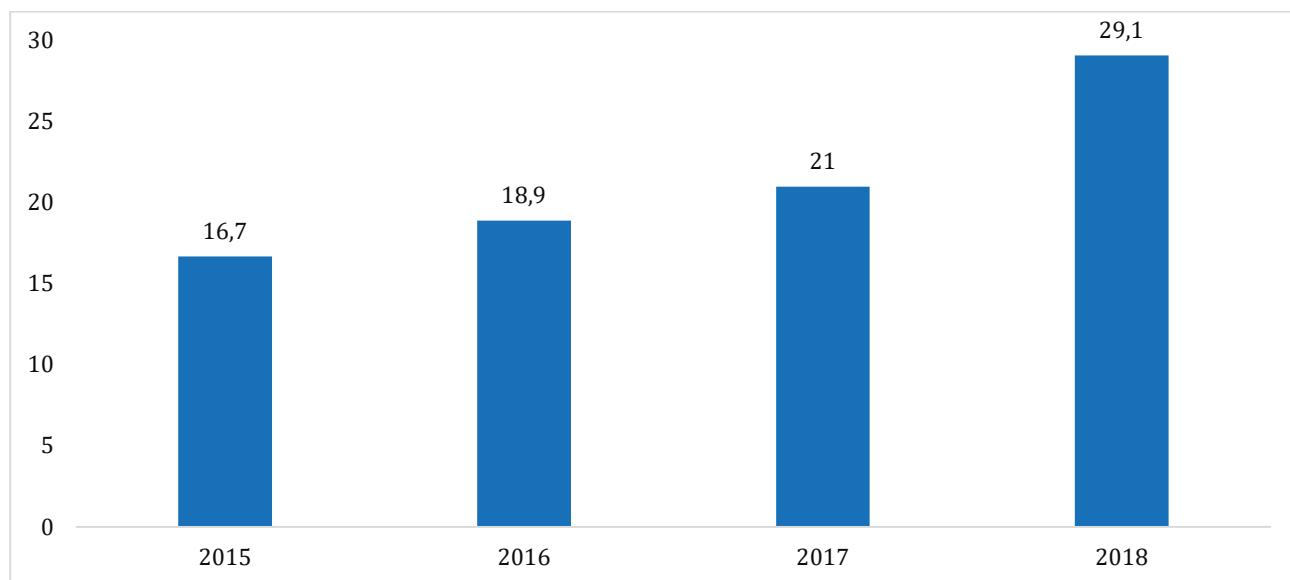

Рис. 4. Загальний рівень заборгованості з платежів до ПФУ, млрд грн

Джерело: сформовано на основі звітів ПФУ¹⁰.

За 2015–2018 рр. загальна заборгованість з платежів до ПФУ зросла на 74%. Найбільший темп приросту був характерний для 2018 року порівняно з 2017 роком та становив 38%, а темпи приросту заборгованості у 2016 році щодо 2015 року та в 2017 році щодо 2016 року були нижчими та становили 11 і 13% відповідно.

Найбільшу частку в загальному рівні заборгованості з платежів до ПФУ становлять заборгованість зі сплати ЄСВ (у середньому 43%) та заборгованість з відшкодування пільгових пенсій (у середньому близько 49%) (рис. 5). Щорічні темпи зростання заборгованості зі сплати

¹⁰ Звіт про роботу та виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2018 році. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://bit.ly/2v6nwkT>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2016 році від 31 березня 2017 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/peredmovta-ta-zmist-do-zvitu-pro-robotu/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2017 році, бюджет, пріоритети діяльності та План роботи Фонду на 2018 рік від 3 березня 2018 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/potochni-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukrayiny-u-2017-rotsi-byudzhet-priorytety-diyalnosti-ta-plan-roboty-fondu-na-2018-rik/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2015 році та План роботи Пенсійного фонду України на 2016 рік від 2 лютого 2017 року. Отримано 20 квітня року 2019 з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukra/>.

ЄСВ становили близько 15% у 2015–2017 рр., а у 2018 році порівняно з 2017 роком спостерігалось найбільше зростання заборгованості з ЄСВ – близько 75%.

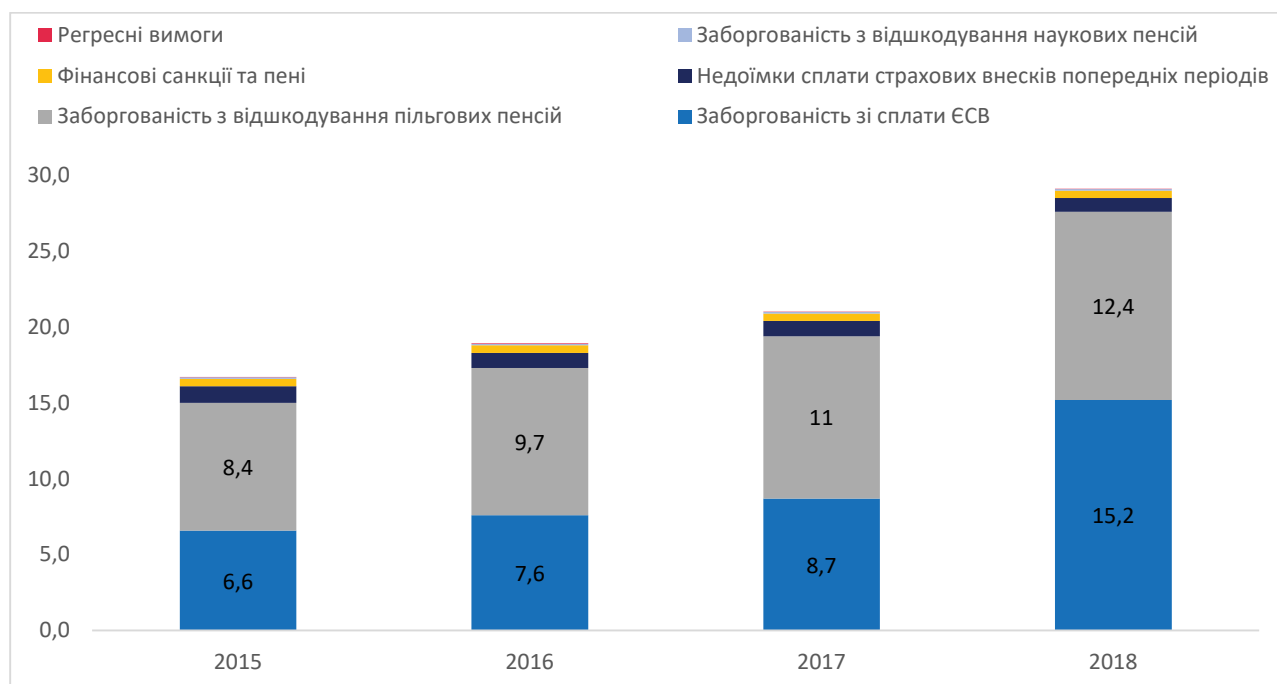

Рис. 5. Заборгованість із платежів до ПФУ в розрізі типу платежів, млрд грн

Джерело: сформовано на основі звітів ПФУ¹¹.

Темп зростання заборгованості з відшкодування пільгових пенсій у середньому за 2015–2018 рр. становив 14%. Близько 25% заборгованості (у кожному році) – це борги підприємств, які перебувають на різних стадіях банкрутства, та платників, у яких відсутні активи для звернення стягнення.

Недоїмки зі сплати страхових внесків попередніх періодів та фінансові санкції та пені становлять в середньому 5 та 2,4% відповідно у загальному обсязі заборгованості.

Щодо інших типів заборгованостей – заборгованостей з відшкодування наукових пенсій та регресних вимог, то вони не мають значного впливу на динаміку, а їх частка становить від 0,1 до 0,5% (див. рис. 5).

¹¹ Звіт про роботу та виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2018 році. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://bit.ly/2v6nwkT>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2016 році від 31 березня 2017 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/peredmov-ta-zmist-do-zvitu-pro-robotu/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2017 році, бюджет, пріоритети діяльності та План роботи Фонду на 2018 рік від 3 березня 2018 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/potochni-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukrayiny-u-2017-rotsi-byudzhet-priorytety-diyalnosti-ta-plan-roboty-fondu-na-2018-rik/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2015 році та План роботи Пенсійного фонду України на 2016 рік від 2 лютого 2017 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukra/>.

Аналіз поточної діяльності ПФУ, а саме забезпечення пенсійними виплатами, розглянуто в розділі 4.

4. АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕНСІЙНИМИ ВИПЛАТАМИ В 2015–2018 РР.

З огляду на те, що основною статтею видатків ПФУ є виплата пенсій, то на рис. 6 розглянуто динаміку чисельності пенсіонерів та середнього розміру пенсій у 2015–2018 рр.

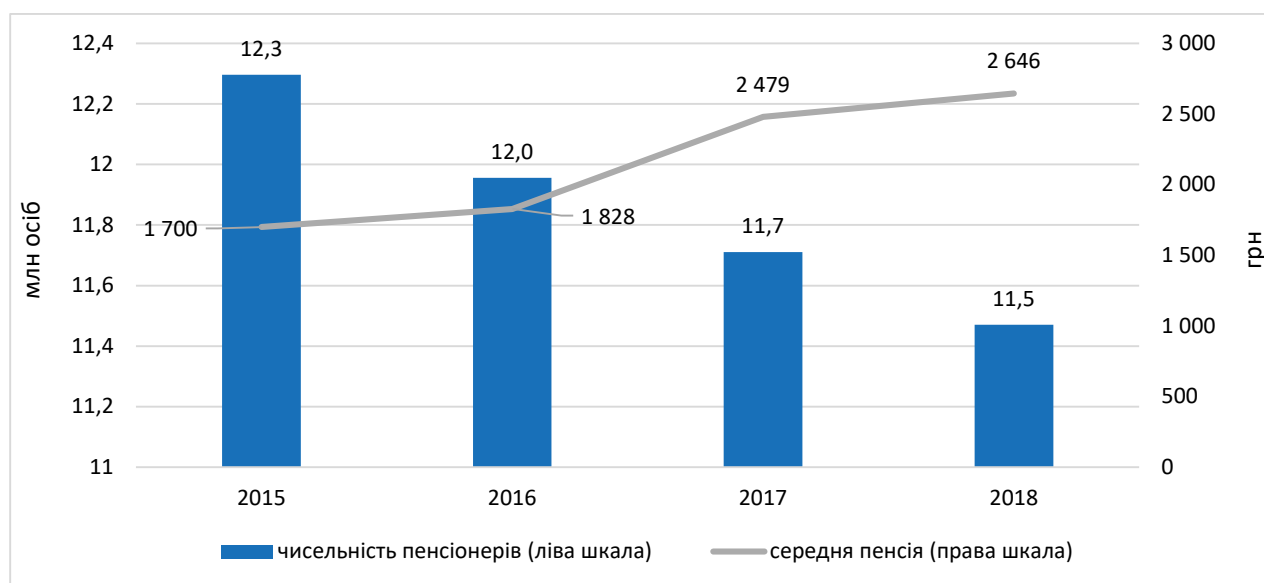

Рис. 6. Чисельність пенсіонерів в Україні та розмір середньої пенсії у 2015–2018 рр. (станом на кінець року)

Джерело: сформовано на основі звітів ПФУ¹².

Упродовж 2015–2018 рр. чисельність пенсіонерів в Україні знижується. У 2018 році чисельність осіб, що отримують пенсію, порівняно з 2015 роком скоротилася на 7% (див. рис. 6).

Щодо розміру середньої пенсійної виплати, то найбільше зростання було характерне для 2017 року після пенсійної реформи, зокрема осучаснення пенсій, – на 651 грн, або 36%. До осучаснення у 2016 році порівняно з показником 2015 року підвищення становило 128 грн, або 7,5%.

У 2018 році порівняно з 2017 роком суттєвого підвищення не відбулося, середня пенсія збільшилася на 167 грн, або 6,7%. Окрім середнього рівня пенсії, важливе значення для аналізу має диференціація пенсіонерів залежно від розміру отриманих пенсій, яка розглянута в табл. 3.

¹² Звіт про роботу та виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2018 році. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://bit.ly/2v6nwkT>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2016 році від 31 березня 2017 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/peredmov-a-ta-zmist-do-zvitu-pro-robotu/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2017 році, бюджет, пріоритети діяльності та План роботи Фонду на 2018 рік від 3 березня 2018 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/potochni-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukrayiny-u-2017-rotsi-byudzhet-priorytety-diyalnosti-ta-plan-roboty-fondu-na-2018-rik/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2015 році та План роботи Пенсійного фонду України на 2016 рік від 2 лютого 2017 року. Отримано 20 квітня року 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukra/>.

Чисельність осіб за розмірами призначених місячних пенсій у 2015–2018, тис. осіб

Рік	До 1 300 грн	Від 1301 до 3000 грн	Від 3001 до 5000 грн	Від 5001 до 10000 грн	Понад 10000 грн			
2015	5 094	6 206,3	826,1	186,0				
2016	1 747,5	9 118,7	868,2	185,4	19			
2017	77,6	9 184,3	1 675,6	654,9	118,3			
Зміна підходу								
Рік	До 1400 грн	Від 1 401 до 1 500 грн	Від 1 501 до 2 000 грн	Від 2 001 до 3 000 грн	Від 3 001 до 4 000 грн	Від 4 001 до 5 000 грн	Від 5 001 до 10 000 грн	Понад 10 000 грн
2018	83,5	2 097,60	3 788,10	2 781,50	1 203,00	574,1	802,9	139,7

Джерело: сформовано на основі звітів ПФУ¹³.

Відповідно до даних табл. 3 в 2015 році 41% пенсіонерів отримували пенсію, нижчу ніж 1 300 грн, у 50% пенсія була в діапазоні від 1 301 до 3 000 грн. У 2016 році більшість пенсіонерів – 76% отримували пенсію від 1 301 до 3 000 грн. За підсумками 2017 року ситуація кардинально не змінилася, незважаючи на пенсійну реформу, або осучаснення пенсій, яке відбулося у жовтні 2017 року¹⁴. У середньому 78% пенсіонерів отримували пенсію від 1 301 до 3 000 грн, майже вдвічі збільшилася частка пенсіонерів з пенсією від 3 001 до 5 000 грн, яка становила 14%.

У 2018 році було змінено підхід до поділу пенсіонерів залежно від рівня пенсійної виплати (див. табл. 3) та збільшено кількість діапазонів пенсій. За підсумками 2018 року розподіл пенсіонерів відбувся таким чином: 18% пенсіонерів отримували пенсії від 1 401 до 1 500 грн, 33% – від 1 501 до 2 000 грн, 24% – від 2 001 до 3 000 грн та 10% від 3 001 до 4 000 грн.

Отже, спостерігається позитивна тенденція значного скорочення чисельності пенсіонерів, які отримують пенсію, нижчу за 1 300-1 400 грн.

¹³ Звіт про роботу та виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2018 році. Отримано 16 квітня 2019 року з: <https://bit.ly/2v6nwkT>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2016 році від 31 березня 2017 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/peredmova-ta-zmist-do-zvitu-pro-robotu/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2017 році, бюджет, пріоритети діяльності та План роботи Фонду на 2018 рік від 3 березня 2018 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/potochni-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukrayiny-u-2017-rotsi-byudzhet-priorytety-diyalnosti-ta-plan-roboty-fondu-na-2018-rik/>.

Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2015 році та План роботи Пенсійного фонду України на 2016 рік від 2 лютого 2017 року. Отримано 20 квітня 2019 року з: <http://www.pfu.gov.ua/informatsiya/potochna-diyalnist/zvity-pro-diyalnist/arhiv-zvitnist-zvity-pro-diyalnist/zvit-pro-robotu-pensijnogo-fondu-ukra/>.

¹⁴ Індексція пенсій. ПЕНСІЙНА РЕФОРМА УРЯДУ ГРОЙСМАНА. Отримано 24 квітня 2019 року з: <https://www.kmu.gov.ua/ua/gromadskosti/pensii>.

вул. Лютеранська, 28а, офіс 1
тел. +38 044 290 47 37
01024, Київ, Україна
info@feao.org.ua
www.feao.org.ua
www.facebook.com/feao.vru/

© Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2019
Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук
тексту необхідно отримати напряму від власників прав.